

Nr 193

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående omorganisation av statens jordbruksnämnds råd; given Stockholms slott den 2 november 1962.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro

BERTIL

Eric Holmqvist

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås, att statens jordbruksnämnds råd beträffande frågor på jordbrukets område upplöses och ersätts med ett nytt till nämnden knutet rådgivande organ, benämnt jordbruksnämndens konsumentdelegation. Delegationen föreslås bestå av ett tiotal av Kungl. Maj:t förordnade ledamöter, av vilka en utses att vara ordförande. Delegationens uppgift skall vara att bistå nämnden med råd och upplysningar, att till nämnden framföra synpunkter och önskemål beträffande jordbrukspolitikens utformning i Sverige med särskild hänsyn tagen till förbrukarsidans intressen samt att hos olika grupper av konsumenter verka för vidgad förståelse för och insikt i det svenska jordbrukets problematik. De av omorganisationen föranledda årliga kostnaderna uppskattas till 50 000 kr.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet å Stockholms slott den 2 november 1962.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM, HERMANSSON, HOLMQVIST, ASPLING.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anför chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Holmqvist, följande.

I en den 2 juli 1962 dagtecknad, inom jordbruksdepartementet upprättad promemoria har lämnats en kortfattad redogörelse för utvecklingen under 1950-talet i vad avser verksamheten inom statens jordbruksnämnds råd beträffande frågor på jordbrukets område. I promemorian har även framförts vissa allmänna synpunkter på behovet av och förutsättningarna för en omorganisation av nämnda råd.

Över departementspromemorian har efter remiss yttranden avgivits av statskontoret, konjunkturinstitutet, statens jordbruksnämnd, kommerskollegium, pris- och kartellnämnden, statens konsumentråd, Sveriges grossistförbund, Sveriges köpmannaförbund, Sveriges industriförbund, Handelsnämndens samarbetsorgan i jordbruksfrågor, Riksförbundet Landsbygdens folk, Sveriges lantbruksförbund, Kooperativa förbundet, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation och Sveriges akademikers centralorganisation. Kommerskollegium har därjämte överlämnat av kollegium infordrade yttranden från Stockholms handelskammare, Handelskammaren i Göteborg, Skånes handelskammare och Handelskammaren i Gefle.

Departementspromemorian

Den prisreglerande verksamheten på jordbrukets område handhades under 1940-talet av statens livsmedelskommission, vars ledning utövades av en ordförande och chef samt fem ledamöter. Vid kommissionens sida fanns såsom rådgivande organ dels kommissionens allmänna råd med 35 ledamöter, dels två expertorgan, nämligen kommissionens allmänna handelsråd och kommissionens handelsråd för partihandelsfrågor. Därjämte hade till kommissionen knutits de s. k. näringssakkunniga och den s. k. LK-delegationen, vilken ledde arbetet med att upprätta de kalkyler över jordbrukets inkomster och utgifter, som används såsom underlag vid prisregleringen å jordbrukets produkter.

Livsmedelskommissionen upphörde vid utgången av budgetåret 1949/50. Samtidigt därmed inrättades statens jordbruksnämnd. Ett principbeslut om att inrätta en dylik nämnd fattades redan i samband med 1947 års jordbruksbeslut. Frågan om dess arbetsuppgifter och organisation m. m. gjordes därefter till föremål för utredningar. Den sista av dessa var den s. k. jordbruksnämndsutredningen. På grundval av ett av denna utredning i december 1949 framlagt betänkande avlämnades proposition till 1950 års riksdag angående inrättande av statens jordbruksnämnd m. m. (prop. 161; JoU 11; rskr. 248).

Jordbruksnämnden övertog ett antal av livsmedelskommissionens dittillsvarande arbetsuppgifter samt de arbetsuppgifter, som ankommit på statens sockernämnd och statens linnämnd. Enligt den för jordbruksnämnden gällande instruktionen (SFS 1956: 376) åligger det nämnden bl. a. att såsom centralt organ under Kungl. Maj:t handha den prisreglerande verksamheten på jordbrukets område och övriga frågor rörande avsättningen inom och utom landet av jordbruksprodukter. Prisreglerings- och avsättningsfrågor på fiskets område faller även under nämndens område liksom också — under inseende av överstyrelsen för ekonomisk försvarsberedskap — vissa uppgifter beträffande den ekonomiska försvarsberedskapen avseende livsmedel, fodermedel och utsäde m. m. Det ankommer jämväl på nämnden att såvitt avser livsmedel, livsmedelsråvaror och jordbruksförnödenheter handha utredningar och regleringar, som hänför sig till Sveriges varuutbyte med utlandet och till landets medverkan i internationella organisationer.

Jordbruksnämnden har ålagts att, då så lämpligen kan ske, samråda med näringslivets organisationer inom nämndens verksamhetsområde.

Jordbruksnämndsutredningen föreslog i sitt betänkande att ett jordbruksnämndens råd om 15 personer skulle inrättas samt att den s. k. LK-delegationen skulle omvandlas till ett begränsat antal sakkunniga för att upprätta jordbrukskalkyler (kalkylsakkunniga).

Vid remissbehandlingen av jordbruksnämndsutredningens betänkande uttalades bl. a., att den av utredningen föreslagna omorganisationen inte borde få medföra någon försvagning av konsumentrepresentationens relativa inflytande.

I den nyssnämnda propositionen anförde föredragande departementschefen bl. a. följande beträffande grunderna för nämndens organisation.

Nämnden torde, såsom utredningen föreslagit, böra bestå av en ordförande och chef jämte vissa av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter. De sistnämndas antal bör vara högst fem. Till nämnden bör knytas ett råd, vilket bör representera olika av nämndens verksamhet berörda intressen. Vidare bör en särskild expertdelegation finnas för att handhava de kalkyler över jordbrukets inkomster och kostnader, som ligga till grund för prissättningen på jordbrukets produkter och förnödenheter. Ledamöterna av detta expertorgan böra liksom ledamöterna av jordbruksnämndens råd utses av Kungl. Maj:t. Likaså bör det ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma antalet ledamöter i expertorganet och rådet.

Riksdagen beslöt i enlighet med vad departementschefen sålunda föreslagit.

I nämndens instruktion har med anledning härav intagits föreskrifter att nämnden skall utgöras av en generaldirektör och chef, tillika ordförande i nämnden, samt högst fem ledamöter, vilka förordnas av Kungl. Maj:t.

Rådets verksamhet regleras genom 9 § i instruktionen, i vilken det heter:

För överläggningar med jordbruksnämnden, dock utan rätt att deltaga i dess beslut, är inrättat statens jordbruksnämnds råd. Rådet består av två avdelningar, en för frågor på jordbrukets område och en för prisregleringsfrågor på fiskets område.

Ledamöterna i rådet utses av Kungl. Maj:t, som ock bestämmer antalet ledamöter och dessas fördelning på de båda avdelningarna.

Rådet sammanträder på kallelse av generaldirektören. Vid rådets sammanträden skall föras protokoll. Ledamot av rådet, som vid överläggning angående visst ärende stannar för annan uppfattning än majoritetens, äger få sin mening antecknad till protokollet.

Stadgandet överensstämmer i sina huvuddrag med de bestämmelser, som reglerade verksamheten för livsmedelskommissionens råd.

Den ordning med förhandlingar mellan det statliga organet och producentsidan, sedermera jordbrukets förhandlingsdelegation, i alla viktigare prisregleringsfrågor, som så småningom utvecklats under slutet av 1940-talet, blev under början av 1950-talet regel.

Under senare hälften av 1950-talet upphörde emellertid de årliga prisöverläggningarna huvudsakligen såsom en följd av treårs- och sexårsavtalen. Samtidigt intensifierades överläggningarna även i mindre frågor mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation. Dessa överläggningar har nu blivit en tämligen regelbunden företeelse. Nämndens råd beträffande frågor på jordbrukets område har under denna tid relativt sällan inkallats.

I detta sammanhang torde vidare erinras om vissa uttalanden från riksdagens sida i samband med riksdagens godkännande år 1959 av det nu löpande s. k. sexårsavtalet (prop. 149; JoU 29; rskr. 283).

Jordbruksutskottet anförde i nämnda utlåtande bl. a., att Kungl. Maj:t och riksdagen under den nya prissättningsperioden skall kunna vidtaga de åtgärder som påkallas, om planerna på ett europeiskt frihandelsområde, vilka icke kunnat beaktas vid överläggningarna mellan jordbruksnämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation, blir förverkligade. Eventuella förslag till åtgärder skall därvid förberedas genom överläggningar i vanlig ordning. En liknande omprövning skall även ske, om de förutsättningar för utrikeshandeln, från vilka nämnden och förhandlingsdelegationen i övrigt utgått vid överläggningarna, skulle ändras så väsentligt, att syftet med överenskommelsen på grund därav ej kan förverkligas.

I likhet med Kungl. Maj:t ansåg utskottet, att en översyn av prissättnings-systemet även kan bli nödvändig vid mera betydande förändringar i växelkurserna.

Av giltighetstiden för det nu löpande sexårsavtalet återstår f. n. i runt tal tre år. Utvecklingen inom den svenska jordbruksnäringen ävensom de

problem för denna näringsgren, som under tiden fram till september 1965 kommer att aktualiseras, kan inte ännu överblickas. Dels avvaktas under nämnda tid resultatet av 1960 års jordbruksutrednings arbete och de riksdagsbeslut, som kan bli en följd därav, dels kan utvecklingen på hithörande område inom EEC visa sig kräva åtgärder från svensk sida. Hur utvecklingen under den närmaste framtiden än kan komma att gestalta sig, synes det angeläget, att jordbruksnämnden ges resurser att så allsidigt som möjligt bedöma och gradera önskemål — eller krav — som vid olika tillfällen kommer att göra sig gällande.

Jordbruksnämndens ledning, som utövas av dess chef i förening med två ledamöter från producenterna, två från den kooperativa respektive enskilda handeln och näringslivet samt en från den största löntagarorganisationen synes, med hänsyn till det begränsade antal ledamöter som bör ifrågakomma, i allt väsentligt tillfredsställa de krav som uppställts på allsidig sammansättning av nämnden.

Jordbrukets förhandlingsdelegation, som tillskapats av Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk, har erfarenhetsmässigt visat sig fylla högt ställda anspråk på effektivitet. Delegationens presidium och permanenta sekretariat har i inte ringa grad varit av betydelse i detta sammanhang. Jordbruksnämndens ledning har också, såsom förut framhållits, gjort inte bara större, principiella frågor utan även mindre betydelsefulla sådana till föremål för förhandlingar med delegationen och därigenom dragit fördel av delegationens stora fond av sakkunskap. I samband med remisser till jordbruksnämnden av riksdagsmotioner eller liknande har också i betydande utsträckning krävts, att delegationens synpunkter inhämtats. Överläggningar mellan nämnden och delegationen har sålunda under senare tid ägt rum i alla frågor, som är eller kan tänkas vara av principiell betydelse för hela jordbruksnäringen.

Det nuvarande rådet har kommit att spela en alltmer underordnad roll, framför allt efter år 1956, då ettårsavtalen på jordbrukets område ersattes med flerårsavtal. I den mån rådet inkallats har detta skett för att bereda detsamma möjlighet att ge sin mening till känna över förhandlingsöverenskommelser, som redan godkänts av de förhandlande parterna. Genom den utveckling som skett synes i betydande utsträckning konsumentgruppernas inflytande på jordbrukets prisregleringsfrågor ha begränsats på ett sätt, som på lång sikt inte kan vara till fördel vare sig för jordbruket eller för samhället i övrigt.

Med hänsyn till de spörsmål både inom och utom landet, som under de närmaste åren kommer att aktualiseras och som kan förväntas vara av vital och genomgripande betydelse för jordbruksnäringen i dess helhet, synes det i hög grad angeläget att — på samma sätt som producentintresset — det mer eller mindre renodlade konsumentintresset bereds möjlighet att följa utvecklingen på jordbrukets område och att bidra till utformningen av den jordbrukspolitik som — i sista hand — riksdagen skall godkänna. Härutöver är det även i dagens läge angeläget, att konsument-

intressena får möjlighet att göra sig hörda i samband med t. ex. erforderliga förändringar av införselavgifterna. Rådet, som i sin nuvarande form inte kan anses fylla en saklig funktion såvitt avser prisfrågor på jordbrukets område, bör därför omorganiseras. Rådets avdelning för prisregleringsfrågor på fiskets område bör emellertid bibehållas.

Jordbruksnämndens samarbete med ett omorganiserat råd bör, liksom även samarbetet med jordbrukets förhandlingsdelegation, regleras genom bestämmelser i nämndens instruktion. Största möjliga likformighet i fråga om status och kompetensområde bör därvid eftersträvas. De överläggningar, som hittills ägt rum mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation, synes därför framgent böra omfatta jämväl det föreslagna nyinrättade organet. Det nya rådet bör erhålla annan benämning än den nuvarande. Även härutinnan bör jordbrukets förhandlingsdelegation kunna tjäna såsom förebild. Förslagsvis synes benämningen jordbruksnämndens konsumentdelegation kunna komma i fråga.

Konsumentdelegationen bör för att upprätthålla en önskvärd balans i de kring nämnden grupperade intressentkategorierna till sin storlek motsvara jordbrukets förhandlingsdelegation. Antalet ledamöter bör därför vara högst tio jämte suppleanter.

Ledamöterna och suppleanterna bör utses av Kungl. Maj:t. Vid valet av ledamöter bör eftersträvas att i delegationen skall finnas representerad expertis på frågor, förknippade med prissättningen på jordbrukets produkter samt på prisfrågor av mer allmän natur. Delegationen bör vidare utgöras av personer med särskilda insikter i nationalekonomiska problem och internationella handelsproblem, i synnerhet i vad avser handeln med jordbruksprodukter. Två av ledamöterna torde böra utses efter förslag av Landsorganisationen i Sverige, två efter förslag av Tjänstemännens centralorganisation och en efter förslag av Sveriges akademikers centralorganisation. Det är önskvärt att minst två av ledamöterna är kvinnor. Kungl. Maj:t bör förordna en av ledamöterna att vara delegationens ordförande samt utse en av dem att vara ersättare för ordföranden.

Det torde få förutsättas att konsumentdelegationens ledamöter och särskilt dess ordförande kommer att avsätta avsevärd tid åt de med ledamotskapet förenade arbetsuppgifterna. Därest hittillsvarande praxis i vad avser jordbruksnämndens kontakter med jordbrukets förhandlingsdelegation läggs till grund för en bedömning av den framtida sammanträdesfrekvensen, torde man böra räkna med att ett belopp om sammanlagt ca 50 000 kr. ställs till förfogande för att bestrida ersättningar till konsumentdelegationens ledamöter och suppleanter.

Jordbruksnämndens kansli torde kunna stå till konsumentdelegationens förfogande i den omfattning delegationens ledamöter finner lämpligt.

Yttrandena

Allmänna synpunkter

Konjunkturinstitutet finner det uppenbart att jämvikt saknats mellan de olika parternas representation och möjligheter att påverka utvecklingen. Ehuru jordbrukspolitiken regleras av relativt långsiktiga överenskommelser, föreligger dock utrymme för variationer inom dessa, vilka bör tillvaratas för att i möjligaste mån ge flexibilitet åt produktions- och prisstrukturen. Vid den aktuella utformningen av jordbrukspolitiken får i viss utsträckning överläggningar och förhandlingar inom jordbruksnämnden och till denna knutna organ ersätta samspelet mellan konsumenter och producenter på en fri marknad. Det synes därför institutet vara en förbättring jämfört med den nuvarande situationen om en konsumentdelegation inrättades. *Kooperativa förbundet* anför, att det ur flera synpunkter kan framstå som önskvärt, att de båda konsumentrepresentanterna i jordbruksnämnden skall få till sitt förfogande en vidare krets av företrädare för olika kategorier av varuförbrukare jämte representanter med specialkunskaper i nationalekonomiska och handelspolitiska problemställningar. *Tjänstemännens centralorganisation* delar uppfattningen att konsumentgrupperna i större utsträckning än hittills bör ges möjlighet att följa jordbruksprisfrågornas behandling och tillstyrker förslaget att en konsumentdelegation inom jordbruksnämnden inrättas. Även *Sveriges akademikers centralorganisation* anser det angeläget, att bättre balans mellan konsumentintressen och producentintressen åstadkoms. Organisationen tillstyrker därför förslaget men anser, att den tilltänkta konsumentdelegationen endast är ett steg i önskvärd riktning. Organisationen finner det emellertid angeläget, att den föreslagna omorganisationen genomförs redan nu, eftersom den dock innebär en klar förbättring jämfört med nuvarande förhållanden.

Sveriges industriförbund hyser uppfattningen, att en grundlig och sakkunnig behandling av viktigare jordbruksfrågor skulle främjas genom tillkomsten av en till jordbruksnämnden knuten konsumentdelegation. Också *kommerskollegium* biträder förslaget att en särskild konsumentdelegation inrättas med uppgift att inför nämnden uttala sig i och belysa de ur konsumentsynpunkt aktuella spörsmålen inom jordbruket. Liknande synpunkter anför även av *statskontoret*, *statens konsumentråd* (majoriteten), *Sveriges grossistförbund*, *Sveriges köpmannaförbund*, *Stockholms handelskammare* och *Handelskammaren i Göteborg*.

Enligt *Landsorganisationens* mening synes det nuvarande konsumentinflytandet i nämnden ha något underskattats i departementspromemorian. Nackdelen med den nuvarande ordningen vid förhandlingar har tidigare varit, att man från konsumentens synpunkt riskerat att få en kompromiss på kompromissen därigenom att man först kompromissat om nämndens bud med producentrepresentanterna inom nämnden och sedan nått en kompromiss mellan detta nämndens bud och förhandlingsdelegationens. Med det tillvägagångssätt vid förhandlingarna, som utvecklats under senare år, har emellertid ris-

ken för sådana dubbelkompromisser minskat högst väsentligt. Organisationen vill dock inte härmed förneka värdet av att nämnden tillförs ytterligare sakkunskap och erfarenheter även från konsumentensidan. Samhällsekonomiska och handelspolitiska aspekter har inte fått det utrymme vid förhandlingarna, som de kanske bort ha. Organisationen finner därför en förstärkning av nuvarande konsumentrepresentation vid förhandlingarna värdefull.

Statens jordbruksnämnd anger i sitt yttrande, i vilken omfattning och på vilket sätt de i departementspromemorian skisserade uppslagen enligt nämndens uppfattning lämpligen bör kunna genomföras och utformas. Nämndens majoritet anser sig kunna dra den enligt nämndens uppfattning berättigade slutsatsen av departementspromemorian, att tillräckliga skäl inte längre skulle föreligga att bibehålla en jordbrukarrepresentation i nämndens råd eftersom jordbruksintressena allaredan vore tillräckligt effektivt bevakade av jordbrukarrepresentanterna i nämnden och av jordbrukets förhandlingsdelegation. En minoritet inom nämnden har emellertid i särskilt yttrande framhållit, att rådets allsidiga sammansättning bör bibehållas såtillvida att vid en eventuell förändring och omgruppering av representationen någon i det nuvarande rådet representerad mera betydande intressegrupp inte utesluts.

Handelskammaren i Gefle anser det visserligen inte principiellt riktigt att under löpande avtalsperiod vidta organisationsåtgärder, som mer eller mindre förändrar det relativa inflytande, som då avtalet ingicks tilltänkts producent- respektive konsumentintresset. Handelskammaren har däremot intet att invända mot att en konsumentdelegation med föreslagen sammansättning kommer till stånd i samband med att ett nytt avtal upprättas. Kammaran anser att en sådan delegation ur såväl ekonomiska som psykologiska synpunkter skulle vara till fördel för både jordbruk och nationalhushåll.

I gemensamt yttrande från *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk* framhålls inledningsvis, att jordbruksnämndens råd med dess nuvarande sammansättning synes fylla rimliga anspråk på en vid samhällsrepresentation. Det har inte förelegat något hinder för nämndens konsumentrepresentanter att påkalla rådets inkallande vid utlösning av spärreglerna i sexårsavtalet eller i andra sammanhang. Inte heller har någon framställning gjorts till statsmakterna om att konsumentintressena erhållit en dålig bevakning i jordbruksprissammanhang. Det finns således, enligt förbundens mening, inga skäl att nu aktualisera frågan om en förstärkning av konsumenternas inflytande vid behandling av jordbrukets prisregleringsfrågor. Förbunden finner det å andra sidan givet, att konsumentgrupperna kan ha ett legitimt intresse av insyn i dessa frågor. Detta intresse måste emellertid anses vara tillgodosett genom konsumentrepresentanterna i nämnden, vilka det givetvis står fritt att rådgöra med tillgänglig expertis. Skulle trängande skäl kunna förebringas att härutöver tillgodose önskemål från konsumentgrupperna torde detta kunna ske inom ramen för ett rådgivande organ sådant som det existerande jordbruksnämndens råd. Skulle bärande skäl kunna åberopas för att reorganisera detta råd i syfte att uppnå

en vidare förankring av de jordbrukspolitiska besluten, vill förbunden emellertid inte motsätta sig en sådan åtgärd. Konsumentsidans inflytande på jordbrukspolitikens utformning hittills synes dock ha underskattats i departementspromemorian. Också *Skånes handelskammare* ansluter sig till en liknande uppfattning och förordar, att man inskränker sig till att återföra jordbruksnämndens råd till den ställning, som åsyftades vid nämndens tillkomst.

Konsumentdelegationens uppgifter och befogenheter

Åtskilliga remissorgan konstaterar, att det i departementspromemorian inte närmare fastlagts, vilka av den tilltänkta delegationens uppgifter som avses att vara de väsentliga eller vilken ställning delegationen skulle ha vid förhandlingarna om prissättningen på jordbrukets produkter. I avsaknad av närmare redogörelse i dessa och likartade frågor undviker ett par remissorgan, bl. a. *konjunkturinstitutet*, att ta definitiv ställning till förslaget att inrätta delegationen. *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk* anför, att syftena med de i departementspromemorian skisserade förslagen eller tankegångarna förefaller oklara och delvis motstridande. Vad i promemorian sagts om delegationens status och kompetensområde synes förbunden särskilt oklart och kan under inga omständigheter få tolkas som en rekommendation att delegationen skulle uppträda som förhandlingspart till jordbrukets förhandlingsdelegation eller att på annat sätt så företräda konsumentintressena att dess verksamhet bleve liktydig eller snarlik med den, som anses böra tillkomma en förhandlingspart. Också *Kooperativa förbundet* avvisar tanken att konsumentdelegationen skulle uppträda som förhandlingspart gentemot jordbrukets förhandlingsdelegation, varvid jordbruksnämndens roll väsentligen skulle bli att fungera som ett slags medlande instans. Förbundet förordar i stället, att den nya delegationen skall få endast rådgivande funktioner och sålunda vara ett organ, med vilket i första hand jordbruksnämndens båda konsumentrepresentanter (KF:s och LO:s representanter) kunde hålla överläggningar före och under jordbrukspriserförhandlingarna. *Statens jordbruksnämnd* hävdar, att vad härom anförts i departementspromemorian inte får tolkas som en rekommendation, att det omorganiserade rådet skulle erhålla ställning som förhandlingspartner. Enligt nämnden skall förhandlingsparterna självfallet vara å ena sidan jordbruket genom dess förhandlingsorgan och å andra sidan staten, närmast representerad genom sitt prisregleringsorgan, statens jordbruksnämnd. Rådets uppgift måste även efter en eventuell omorganisation bli av rådgivande natur. Enligt *Sveriges industriförbunds* mening talar såväl principiella som praktiska skäl mot att delegationen skall utrustas med beslutanderätt. Delegationen bör liksom jordbruksnämndens råd ha allenast rådgivande befogenheter. Av samma uppfattning är *statens konsumentråd* (majoriteten) och *Stockholms handelskammare*, som tillägger att delegationen emellertid bör närvara vid förhandlingarna mellan nämnden och jordbrukets förhand-

lingsdelegation. *Handelns samarbetsorgan i jordbruksfrågor* förutsätter, att tillkomsten av den ifrågasatta delegationen inte avses medföra en ändring av jordbruksnämndens ställning därhän att nämnden i realiteten närmast finge karaktären av ett mellan de båda delegationerna medlande organ. Den nya delegationen, vars uppgift under det nu löpande sexåriga avtalet närmast torde bli av rådgivande karaktär, bör till nämnden kunna framföra sina synpunkter och förslag men beslutanderätten bör fortfarande självständigt utövas av nämnden. *Sveriges grossistförbund* framhåller att det, för att jordbruksnämndens arbetsuppgifter skall kunna handläggas på ett smidigt sätt, måste förutsättas att delegationen endast skall behandla mera väsentliga frågor.

Statens pris- och kartellnämnd, som inte direkt tar ställning till frågan om delegationens uppgifter och befogenheter, ger uttryck för farhågor att ett förhandlingssystem mellan tre olika parter — jordbruksnämnden, jordbrukets förhandlingsdelegation och konsumentdelegationen — skulle bli invecklat och måhända även betungande. *Tjänstemännens centralorganisation* däremot fäster stort avseende vid att konsumentdelegationen avses delta vid de gemensamma överläggningarna mellan nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation. *Sveriges akademikers centralorganisation*, som föreslår att möjligheterna att åstadkomma ett klarare partsförhållande på jordbruksområdet undersöks, anser den principiellt riktiga lösningen vara att förhandlingarna ombesörjs av ett särskilt organ knutet till jordbruksnämnden, benämnt t. ex. statens förhandlingsdelegation för jordbruksfrågor. I denna delegation skulle ingå representanter för staten och för konsumentintressena. Med en sådan organisation borde jordbruksnämndens uppgifter begränsas på så sätt, att direkta förhandlingar i intressefrågor hänförs till förhandlingsdelegationen och inte till nämnden. Någon ändrad sammansättning av jordbruksnämnden skulle i så fall inte bli påkallad. Centralorganisationens förslag innebär principiellt sett, att konsumentdelegationen omvandlas till förhandlingsdelegation.

Konsumentdelegationens storlek, sammansättning och ordförande

Av de remissorgan, som uttalat sig i frågan om den tilltänkta konsumentdelegationens storlek, har någon kritik inte riktats mot det i departementspromemorian föreslagna antalet, tio ledamöter jämte suppleanter. Endast *Tjänstemännens centralorganisation* anför i detta sammanhang, att det synes lämpligt, att konsumentrepresentationen i jordbruksnämnden samordnas med konsumentdelegationen genom att nämndens två konsumentrepresentanter ingår i delegationen utöver de föreslagna tio ledamöterna.

Beträffande delegationens sammansättning har ett flertal remissorgan anmält önskemål om en vidgad rekryteringsbas för delegationen. *Statens pris- och kartellnämnd*, *Sveriges grossistförbund*, *Sveriges industriförbund*, *Sveriges köpmannaförbund*, *Handelns samarbetsorgan i jordbruksfrågor* samt *handelskamrarna i Stockholm* och *Göteborg* anser det sålunda i

hög grad angeläget, att representanter för den enskilda handeln och industrin, framför allt livsmedelsindustrin, erhåller allsidig och betryggande representation i delegationen. *Skånes handelskammare*, med instämmande av *Stockholms handelskammare*, anser att motiv saknas att tillföra det rådgivande organet såsom sådant expertis i fråga om prisfrågor av mer allmän karaktär eller i fråga om nationalekonomiska problem.

Statens jordbruksnämnd (majoriteten) framhåller att några skäl för att slopa annan representation i nämndens råd än den renodlade jordbruksrepresentationen inte anförts i departementspromemorian. En åtgärd, varigenom representationen från handel och industri skulle avkopplas från rådsöverläggningarna, synes enligt nämndens mening svårigen kunna försvaras, inte minst därför att utvecklingen synes gå mot en alltmer omfattande industriell förädling av jordbrukets produkter. *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk* samt *statens jordbruksnämnds minoritet* tillstyrker en eventuell reorganisering av jordbruksnämndens råd endast under den uttryckliga förutsättningen att rådets allsidiga sammansättning bibehålls och att sålunda även efter en omgruppering av representationen någon i det nuvarande rådet representerad intressegrupp inte utesluts. Förbunden anser nämligen, att det är till fördel under rådets arbete, både i fall av interna överläggningar och vid framförandet av råd, synpunkter och önskemål till de förhandlande parterna, d. v. s. nämnden och jordbrukets förhandlingsdelegation, att en så representativ sakbedömning som möjligt säkras inom rådets egen krets.

Kooperativa förbundet finner den föreslagna sammansättningen säregen av det skälet att den tilltänkta löntagarepresentationen fördelats så att de löntagarorganisationer blivit överrepresenterade, vilkas medlemmar i allmänhet torde representera högre inkomstklasser än de i Landsorganisationen sammanslutna. Den sistnämnda organisationen har också en vida större medlemsnumerär än tjänstemannaorganisationerna. Enligt förbundets mening innebär vidare konsumentkooperationens uteslutning från varje som helst representation ett ytterligare anmärkningsvärt förbiseende.

De varuförmedlingsorganisationer och livsmedelsindustrier, som tillhör den konsumentkooperativa rörelsen och som arbetar i konsumenternas direkta intresse, besitter särskild sakkunskap i frågor av central betydelse vid behandlingen av jordbrukets prisfrågor och andra väsentliga frågor beträffande jordbruksproduktionens anpassning efter inre och yttre handels- och jordbrukspolitiska förändringar, vilka kan förväntas inom en nära framtid. Förbundet anser sålunda, att representation i delegationen även för konsumentkooperationen måste vara en naturligt given, värdefull, för att inte säga oumbärlig, förstärkning av dess arbetskapacitet. I detta sammanhang erinrar förbundet om att den konsumentkooperativa rörelsen sedan en längre tid samarbetat med löntagarorganisationerna, bl. a. i en gemensam kommitté för jordbruksfrågor, med uppgift att bibringa breda konsumentkretsar allmän insikt i jordbruksfrågor och utforma en gemensam, sakligt orienterad konsumentopinion beträffande jordbrukspolitiken och dess prisfrågor. Det ingående samarbete mellan löntagarnas och de kooperativt organiserade konsumenternas sammanslutningar, vilket redan är grundlagt och kan förutsät-

tas bestå inom delegationen vid dess komplettering med representation för Kooperativa förbundet, kommer, enligt förbundets mening, att avsevärt bidra till en saklig och för konsumentintresset i dess helhet representativ behandling av de betydelsefulla frågor, som skall prövas av delegationen.

Av samma uppfattning är *Landsorganisationen*, som även ifrågasätter, hurvida det med hänsyn till de båda samhällsgruppernas omfattning är rimligt, att tjänstemannakåren blir representerad med tre ledamöter i delegationen och arbetarna bara med två. Det synes organisationen tillfyllest om tjänstemännen får tillsammans två representanter. Vidare anser organisationen, att de båda konsumentrepresentanterna i nämnden skall ingå i delegationen och eventuellt också leda dennas arbete. Även *Tjänstemännens centralorganisation* föreslår, som tidigare nämnts, att de två konsumentrepresentanterna skall ingå i delegationen men utöver de föreslagna tio ledamöterna. *Statens jordbruksnämnd* däremot finner att, med hänsyn till det omorganiserade rådets funktion som rådgivande organ åt nämnden, i rådet självfallet inte bör ingå någon av nämndens egna ledamöter eller tjänstemän. Av samma uppfattning är *Kooperativa förbundet* och *Handelns samarbetsorgan i jordbruksfrågor*.

Statens konsumentråd (majoriteten), som har till uppgift att på olika sätt främja konsumenternas intressen genom bl. a. konsumentupplysning och i sin verksamhet ofta kommer i kontakt med prisfrågor på konsumentvaruområdet, föreslår att en av konsumentdelegationens ledamöter utses på förslag av konsumentrådet. Rådet anser, att erfarenhet från dess verksamhet skulle vara av värde inom den föreslagna delegationen, samtidigt som det skulle vara lyckligt ur rådets synpunkt att ha den direkta och personliga kontakten med ett område som står för en så betydande del av konsumtionen som jordbruksprodukterna. *Sveriges akademikers centralorganisation* kan — liksom även *statskontoret* — acceptera den föreslagna sammansättningen av konsumentdelegationen. Vad i departementspromemorian härom anförts föranleder intet annat yttrande från *kommerskollegiets* sida än att kollegium vill betona vikten av att de i delegationen ingående ledamöterna inte bör utses i egenskap av medlemmar i olika intresseorganisationer; de bör i sitt arbete inom delegationen kunna inta en obunden hållning.

Önskemålet i departementspromemorian att minst två av delegationens ledamöter skall vara kvinnor har föranlett kommentar endast av *statskontoret*, som finner det riktigt, att både män och kvinnor skall ingå i delegationen. Statskontoret finner det emellertid inte lämpligt att i instruktion eller på annat sätt utfärda formell bestämmelse härom.

Remissorganen är ense om att konsumentdelegationens ordförande bör utses av Kungl. Maj:t och att han inte bör vara partsrepresentant. Han bör i stället utväljas bland de opartiska experter, som enligt departementspromemorian förutsätts skola ingå i delegationen, dock att *Landsorganisationen*, som nyss sagts, tänkt sig eventualiteten att nämndens båda konsumentrepresentanter skulle ingå i delegationen och leda dess arbete. *Sveriges*

lantbruksförbund och *Riksförbundet Landsbygdens folk* vill däremot förut-sätta, att generaldirektören i jordbruksnämnden liksom hittills skall vara ordförande i ett eventuellt reorganiserat råd.

Sammanställande av konsumentdelegationen

Statens jordbruksnämnd förutsätter, att nämnden liksom hittills överlägger med det omorganiserade rådet i de viktigare frågor, där nämnden finner överläggningar påkallade. Rådets fastare organisation med egen ordförande m. m. torde dessutom komma att aktualisera överläggningar på begäran av rådet, men nämnden bör, såsom statligt förhandlingsorgan uppenbarligen ha fria händer att bestämma, i vilken ordning överläggningarna med rådet och överläggningarna eller förhandlingarna med jordbrukets förhandlingsdelegation skall upptas och bedrivas. Häruti instämmer *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk*. Även *Sveriges köpmannaförbund*, *Handelns samarbetsorgan i jordbruksfrågor*, *Sveriges industriförbund* och *Sveriges grossistförbund* hyser denna uppfattning men anser det samtidigt självfallet, att om nämnden bedriver förhandlingar med jordbrukets förhandlingsdelegation detta åtminstone som regel bör utgöra skäl att sammanställa konsumentdelegationen. Det framhålls därutöver att, när nämnden beslutar inkalla endera delegationen, den andra delegationen bör ha rätt att på begäran bli hörd.

Konsumentdelegationens benämning

Sveriges lantbruksförbund och *Riksförbundet Landsbygdens folk* finner beteckningen jordbruksnämndens konsumentdelegation mindre väl vald, eftersom jordbruksnämnden (såväl nämnden som dess kansli) företräder det allmänna. Då det reorganiserade organet alltjämt förutsätts få en rådgivande funktion vis-à-vis jordbruksnämnden, föreligger enligt de båda förbunden ingen anledning att frångå den nuvarande benämningen jordbruksnämndens råd.

Fyra av de remissorgan, som förordat att representanter för handeln och industrin bereds plats i konsumentdelegationen, har föreslagit, att denna erhåller en benämning, som inte uteslutande framhåller dess konsumentrepresentation. *Sveriges köpmannaförbund* och *Handelns samarbetsorgan i jordbruksfrågor* föreslår benämningen jordbruksnämndens expertdelegation, medan *Stockholms handelskammare* förordar jordbruksnämndens prisregleringsdelegation. *Handelskammaren i Göteborg* anser, att den i departementspromemorian valda beteckningen lätt kan ge anledning till den missuppfattningen, att organet på något sätt skall fungera som en direkt motpart till jordbrukets förhandlingsdelegation vid förhandlingar i prisregleringsfrågor och liknande frågor. Såvitt kammaren förstår är detta ej meningen och föreslår därför att det nya organet får en annan beteckning, t. ex. jordbruksnämndens allmänna råd.

Konsumentdelegationens sekretariat

Om konsumentdelegationen ges en rent rådgivande funktion, faller det också naturligt, uttalar *Kooperativa förbundet*, att de utredningsavdelningar de olika konsumentorganisationerna redan förfogar över (LO, TCO och KF) kan stå till förfogande som serviceorgan åt konsumentdelegationen. Härigenom undviks den svårighet, som skulle uppstå, därest de i delegationen ingående ledamöterna, eventuellt var för sig, skulle ha tillgång till jordbruksnämndens utredningsapparat i samband med sin medverkan i förhandlingsarbetet. För jordbruksnämndens ledning måste det, såvitt *statens pris- och kartellnämnd* kan bedöma, te sig vanskligt, om konsumentdelegationen utrustades med en formlig och inte närmare avgränsad förfoganderätt över jordbruksnämndens kansli. Därest förslaget om en särskild delegation förverkligades, skulle det med hänsyn härtill vara lämpligare, om endera jordbruksnämnden eller delegationen försågs med en ny befattning, vars innehavare skulle ha till särskild uppgift att biträda konsumentdelegationen. Också *statens konsumentråd* (majoriteten) anser det viktigt, att personella resurser ställs till delegationens förfogande, så att den kan biträda jordbruksnämnden och företräda konsumenterna på ett effektivt sätt. *Statens jordbruksnämnd* förklarar, att det omorganiserade rådet och dess ledamöter givetvis skall kunna erhålla befintligt material och tillgängliga upplysningar från jordbruksnämndens kansli i samma utsträckning som jordbrukets förhandlingsdelegation och på samma sätt som gäller för andra institutioner eller enskilda. Att nämndens kansli skall stå till det nya rådets förfogande i den omfattning ledamöterna finner lämpligt synes däremot inte böra komma i fråga. Med den fastare organisation, som nu föreslås, är det tänkbart, att rådet kan ha behov av en egen sekreterare. Frågan härom torde dock böra anstå till dess att det nya rådet haft tillfälle självt ta ställning härtill. *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk* finner det mindre lämpligt, att nämndens kansli skulle stå till det nya organets förfogande. Utan särskilda påpekanden synes det däremot vara klart, att ledamöterna skall ha möjlighet att hos nämndens kansli inhämta upplysningar på samma sätt och i samma utsträckning som andra personer och institutioner.

Konsumentdelegationens förenlighet med nuvarande sexårsavtal

Därest konsumentdelegationen tilläggs andra och mer vittgående befogenheter än rent rådgivande, kan det enligt *Kooperativa förbundets* mening starkt ifrågasättas, huruvida den föreslagna mycket genomgripande institutionella förändringen av de hittillsvarande formerna för jordbrukets prisförhandlingar kan och bör företas, så länge nuvarande sexårsavtal gäller. Förbundet har visserligen uppmärksammat, att krav börjat framföras på förändringar i avtalet, men kan inte bedöma, huruvida dessa modifikatio-

ner i avtalet till jordbrukarnas förmån skulle kräva mera djupgående förändringar i själva förhandlingsformerna.

Sveriges lantbruksförbund och *Riksförbundet Landsbygdens folk* finner det uppenbart, att de förhandlande parterna i jordbrukets prisfrågor är å ena sidan jordbruket, företrätt genom dess förhandlingsdelegerade, och å andra sidan statsmakterna representerade i första hand av statens jordbruksnämnd. Detta förhållande gäller otvetydigt för innevarande avtalsperiod och kan, menar de båda förbunden, icke rubbas, då jordbrukets förhandlingsdelegation och statens jordbruksnämnd är de enda parter, som förbundet sig att svara för att avtalet fullföljs. Jordbruksorganisationerna kan inte heller för tiden efter nuvarande prisöverenskommelse ge sin anslutning till en förhandlingsordning, som innebär, att jordbruket skulle förhandla med annan part än den, som inför statsmakterna svarar för prisregleringarna på jordbruksområdet.

Handelskammaren i Gefle erinrar om att riksdagen år 1959 uttalat, att därest åtgärder måste vidtas till följd av omständigheter, som inte kunnat beaktas vid överläggningarna mellan jordbruksnämnden och förhandlingsdelegationen, dylika åtgärder skall förberedas genom överläggningar i vanlig ordning. Handelskammaren vill särskilt understryka orden »i vanlig ordning», enär den anser, att förslaget till en omorganisation av nämndens råd tillför avtalet en helt ny faktor, som inte förutsetts, då det upprättades. Handelskammaren ifrågasätter, om det är opportunt att under pågående avtalsperiod genomföra en förändring, som i praktiken helt skjuter rådet åt sidan. Däremot har kammaren intet att invända mot att delegationen kommer till stånd i samband med att ett nytt avtal upprättas. Inte heller *Skånes handelskammare* anser det vara riktigt att under gällande sexårsavtal genomföra sådana organisatoriska förändringar, som ändrar maktbalansen inom regleringsorganet, statens jordbruksnämnd.

Kostnaderna för konsumentdelegationen

Då *Sveriges lantbruksförbund* och *Riksförbundet Landsbygdens folk* hyser den åsikten att det väsentligen bör ankomma på jordbruksnämnden att avgöra omfattningen av de uppgifter, som lämpligen kan ges nämndens råd, kan de båda organisationerna inte bedöma storleken av de för rådets verksamhet erforderliga kostnaderna. Att statsmakterna svarar för ersättningen till ett statligt förordnat och allsidigt sammansatt jordbruksnämndens råd finner organisationerna rimligt. Skulle å andra sidan det föreslagna organet på grund av ensidighet i sammansättningen eller på grund av bestämmelser i i särskild ordning meddelad instruktion kunna förutsättas huvudsakligen komma att fungera som företrädare för begränsade konsumentintressen och sålunda direkt eller indirekt få ställning som part vid förhandlingarna, synes det jordbruksorganisationerna något egendomligt, att organet skulle vare sig förordnas eller bekostas av det allmänna.

Departementschefen

De förslag, som framlagts i den nyss redovisade departementspromemorian, har mött förståelse från den övervägande delen av de myndigheter och organisationer, som yttrat sig i frågan. De har sålunda intagit en positiv attityd till förslaget att reorganisera jordbruksnämndens råd och de har vitsordat behovet av att bredda förbrukarsidans medverkan vid utformningen av jordbrukspolitiken och det löpande arbetet med hithörande frågor. Genom en reform av föreslagen karaktär skulle, som ett antal av remissorganen har hävdad, även vinnas, att avnämarna av det svenska jordbrukets produkter, konsumenterna, får en vidgad förståelse för och insikt i de problem, som det svenska jordbruket har att brottas med.

Åtskilliga remissorgan har uttalat, att det av departementspromemorian inte klart framgått, vilka arbetsuppgifter som skulle åvila det reorganiserade rådet och vilka befogenheter det skulle utrustas med. En tämligen enhällig opinion har därvid ansett, att rådet inte bör uppträda som förhandlingspart gentemot jordbrukets förhandlingsdelegation. Något sådant har heller inte direkt åsyftats i promemorian. Avsikten har i stället varit att ange de allmänna riktlinjerna för ett rådgivande organ med sådan sammansättning att nämnden genom detta skulle på ett effektivare och mera berikande sätt än vad hittills varit fallet kunna inhämta synpunkter och önskemål från och nå kontakt med en upplyst och engagerad opinion. Det förtjänar i detta sammanhang framhållas, att jordbrukets förhandlingsdelegation och dess sekretariat inte bör uppfattas enbart som en motpart utan även som ett önskvärt komplement till jordbruksnämnden. Förhandlingsdelegationens uppgifter är rådgivande i förhållande till nämnden i lika hög grad som förhandlande. Genom den i departementspromemorian skisserade omorganisationen av nämndens råd skulle ernås en bättre balans mellan de skilda intressegrupper, som i detta sammanhang bör ha rådgivande funktioner.

Inom det svenska jordbruket har under en lång följd av år vuxit fram ett ändamålsenligt och för jordbrukets ekonomiska liv synnerligen värdefullt system av organisationer, vilket även internationellt sett framstår som föredömligt. På grund härav har producentsidans rådgivande och förhandlande verksamhet gentemot nämnden på ett självklart sätt kunnat byggas upp och omhänderas av producenterna själva utan förmedling från statens sida. Förbrukarintressena har däremot inte kunnat samordnas på ett motsvarande sätt. Det ter sig därför naturligt, att statsmakterna nu tar initiativet att upprätta ett organ, som inom det här aktuella området bör verka till fromma inte bara för den alltmer dominerande andel av det svenska folket, som uppträder som enbart avnämare av jordbrukets produkter, utan också för producenterna själva genom upplysningsverksamhet i lämpliga former, varigenom förståelsen fördjupas för det svenska jordbrukets problematik och ställning i Sverige och i internationellt perspektiv.

En dylik omorganisation, som närmast innebär att det rådgivande organet återförs till den ställning som åsyftades vid nämndens tillkomst, synes vara väl förenlig med innebörden av gällande sexårsavtal. Jag vill därför förorda, att den nuvarande avdelningen för frågor på jordbrukets område inom jordbruksnämndens råd upplöses och vid årsskiftet 1962/63 ersätts med en till nämnden knuten delegation, förslagsvis benämnd jordbruksnämndens konsumentdelegation. Jordbruksnämndens råd bör i fortsättningen bestå endast av dess nuvarande avdelning för prisregleringsfrågor på fiskets område.

Konsumentdelegationens viktigaste uppgift skall vara att bistå nämnden med råd och upplysningar, bland annat som remissorgan, därigenom kompletterande motsvarande arbetsuppgifter för jordbrukets förhandlingsdelegation. Konsumentdelegationen bör i detta syfte äga rätt att överlägga med nämnden i frågor, som kan bedömas vara av större vikt eller ha prejudicerande verkan. Initiativet till dylika överläggningar bör kunna tas även av delegationen. Under återstående period av nu löpande sexårsavtal, bör delegationen genom interna diskussioner kunna skaffa sig de insikter som erfordras för att kunna ta ställning till de väsentliga huvudfrågorna. I samband med att förhandlingar upptas om ett nytt avtal synes det mig naturligt, att delegationens ställning och arbetsuppgifter kan komma att prövas på nytt.

Några invändningar mot den föreslagna delegationens storlek har inte rests av remissorganen. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa antalet ledamöter och suppleanter. Samtliga bör utses av Kungl. Maj:t, som jämväl förordnar ordförande och ersättare för denne. Nämndens ledamöter eller tjänstemän bör därvid, såsom ett antal remissorgan påpekat, inte ingå i delegationen.

Vid valet av ordförande och ledamöter bör eftersträvas en så allsidig representation som möjligt från förbrukarna av jordbrukets produkter. Jag finner det sålunda rimligt, att såväl enskilt som kooperativt näringsliv utanför den rena jordbrukssektorn skall kunna erhålla representation i delegationen.

För att underlätta ordförandens arbete bör ett mindre sekretariat ställas till hans och delegationens disposition. Jag är emellertid inte beredd att nu ta ställning till frågan om att inrätta tjänster för ifrågavarande befattningshavare. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa arvoden till ordförande och ledamöter och i övrigt ställa medel till förfogande för att bestrida kostnaderna för sekretariatsgöromålen. Jag tar för givet att därutöver förbrukarsidans organisationer också lämnar delegationen bistånd med utredningar och annat liknande material att läggas till grund för överläggningarna inom delegationen.

De uppkommande kostnaderna, sammanlagt cirka 50 000 kr., torde böra belasta den i jordbruksnämndens avlöningsanslag ingående anslagsposten Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, såvitt avser ersättningar till delegationens ledamöter, och anslagsposten Ersättningar till experter och särskilda sakkunniga såvitt avser sekretariatet. Kostnader-

na för resor, expenser m. m. torde böra bestridas från jordbruksnämndens omkostnadsanslag. Detta synes inte böra medföra att ifrågavarande, förslagsvis beräknade poster omräknas i budgeten för innevarande budgetår.

Under återopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

besluta att, i överensstämmelse med vad jag i det föregående förordat, statens jordbruksnämnds råds avdelning för frågor på jordbrukets område skall upphöra från och med den 1 januari 1963 samt att jordbruksnämndens konsumentdelegation skall inrättas från och med nämnda dag.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Kungl. Höghet Regenten att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Rajmond Kolk